

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

FACTORS AFFECTING ACADEMIC ADMINISTRATIVE BEHAVIOR OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

สุธิดา แก้วโสนด* ธนวิน ทองแพง และ ประยูร อิมสวาสดี

Sutida Kaewsanod*, Thanawin Thongpang and Prayoon Imsawasdi

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20130

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi 20130, Thailand

*Corresponding author: Email: ammiisutida@gmail.com

รับบทความ 1 พฤษภาคม 2562 แก้ไขบทความ 6 มิถุนายน 2562 ตอรับบทความ 8 สิงหาคม 2562 เผยแพร่บทความ กรกฎาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 4) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และ 5) สร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 349 คน จากนั้นดำเนินการโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ปัจจัยด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. สมการพยากรณ์พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้แก่ ปัจจัยด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า (X_0) ปัจจัยด้านผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก (X_1) ปัจจัยด้านทักษะทางความคิดรวบยอด (X_2) ปัจจัยด้านความต้องการดำรงชีวิต (X_3) และปัจจัยด้านทักษะทางเทคนิค (X_4) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ร้อยละ 80.10 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .246 + .329 (X_9) + .209 (X_4) + .130 (X_3) + .174 (X_7) + .105 (X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .363 (Z_9) + .221 (Z_4) + .148 (Z_3) + .177 (Z_7) + .112 (Z_1)$$

คำสำคัญ: พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) examine following factors: administrative skill, leadership, administrative motivation of school administrators; 2) study academic administrative behavior of school administrators; 3) determine the relationship between factors concerning administrative skill, leadership, and administrative motivation of school administrators with the academic administrative behavior of school administrators; 4) to identify factors affecting of academic administrative behavior of school administrators; and 5) to create an equation that could predict the academic administrative behavior of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 18 (SESAO 18). The samples were teachers in schools under the SESAO 18. The sample size, determined by using the Krejcie & Morgan table, composed of 349 teachers, and selected by stratified random sampling. The instrument for data collection was a 5-rating scale questionnaire, which was divided into four parts: administrative skill, leadership, administrative motivation, and academic administrative behavior of school administrators in schools under the SESAO 18. The statistics for data collection included mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation, and Stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1. The factors concerning administrative skill, leadership, administrative motivation of school administrators under the SESAO 18 as a whole and each aspect were at a high level.
2. The academic administrative behavior of school administrators under the SESAO 18 as a whole and each aspect was at a high level.
3. The factors concerning administrative skill, leadership, administrative motivation had positive relationship with the academic administrative behavior of school administrators under the SESAO 18 at a statistically significant level of .01.
4. The factors concerning administrative skill, leadership, administrative motivation of school administrators affected the academic administrative behavior of school administrators under the SESAO 18 showed a statistically significant level of .05.
5. The prediction scores of the academic administrative behavior of school administrators under the SESAO 18 comprised the growth needs (X_9), nomothetic leader (X_4), conceptual skill (X_3), existence needs (X_7), and technical skill (X_1) which could predict the academic administrative behavior of school administrators at 80.10 %. The regression equations of points could be written as follows:

The regression equations of the raw scores

$$\hat{Y} = .246 + .329 (X_9) + .209 (X_4) + .130 (X_3) + .174 (X_7) + .105 (X_1)$$

The regression equations of points in the form of standard scores

$$\hat{Z} = .363 (Z_9) + .221 (Z_4) + .148 (Z_3) + .177 (Z_7) + .112 (Z_1)$$

Keyword: Academic Administrative Behavior

บทนำ

องค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือแม้แต่มหาวิทยาลัย การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นงานบริหารที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของการบริหารงานทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 40 งานบริหารบุคคลคิดเป็นร้อยละ 20 งานกิจการนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 20 งานบริหารเงินคิดเป็นร้อยละ 5 งานบริหารอาคารสถานที่คิดเป็นร้อยละ 5 งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนคิดเป็นร้อยละ 5 และงานบริหารทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 5 (Smith, 1961 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 1) ซึ่งมิลเลอร์ (Miller, 1965, p. 175) ได้กล่าวเน้นความสำคัญของงานวิชาการว่างานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ รวมถึงครูในโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตามเป็นอันดับแรกเพราะวิชาการจะช่วยพัฒนาสติปัญญา ความนึกคิดของผู้เรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของตน อันเป็นเป้าหมายตามภารกิจของโรงเรียน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญในการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการเป็นลำดับแรก มาตรฐานและคุณภาพของการบริหารสถานศึกษาจะต้องพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็นลำดับแรกเช่นกัน เนื่องจากการดำเนินงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การที่จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพต้องอาศัยกระบวนการบริหารให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ การบริหารงานวิชาการจึงนับว่ามีความสำคัญสูงสุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารงานในโรงเรียน (สราวุฒิ ศักดิ์, 2557, หน้า 3)

เมื่อพิจารณาสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคมาตลอด ทั้งในแง่การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนของผู้บริหารและในแง่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ ปัญหาการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ในขอบข่ายการบริหารงาน 4 ด้าน มีดังนี้ ด้านบริหารงานวิชาการ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การนิเทศการเรียนรู้อยู่ไม่ประสบความสำเร็จ การจัดการเรียนรู้อยู่ไม่เป็นระบบ นักเรียนมีการย้ายติดตามผู้ปกครองบ่อย ในแต่ละโรงเรียนการจัดการเรียนการสอนบางรายวิชาไม่ตรงกัน ทำให้นักเรียนเกิดปัญหาในการเรียนรู้ ด้านบริหารงบประมาณ คือ มีความล่าช้าในการเบิกจ่าย งบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการในการบริหารจัดการ ระบบการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน งานบางด้านซ้ำซ้อนกัน ด้านการบริหารงานบุคคล คือ ผู้บริหารไม่ตรงต่อเวลา ผู้บริหารไม่เป็นธรรม การจัดทำหลักฐานต่าง ๆ ไม่ชัดเจน บุคลากรมีไม่เพียงพอ ด้านการบริหารทั่วไป คือ การจัดระบบการปฏิบัติงานยังไม่ชัดเจน ไม่กระจายงาน การประชาสัมพันธ์ข่าวสารสู่ชุมชนน้อย และการประสานงานกับภาครัฐและเอกชนยังไม่เป็นระบบ (ปิยฤกษ์ ยุทธไธยมิ่ง, 2555, หน้า 2) และในแง่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยพบว่าจากสภาพปัญหาผลคะแนนทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2560 มีคะแนนทดสอบ O - NET ลดลงเมื่อเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมาโดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 37.47 ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 46.98 วิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 40.67 ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 38.58 วิชาวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 35.22 ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 39.84 วิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 30.00 ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 34.58 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 45.29 ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 46.75 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 50.27 ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 52.11 วิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 33.80 ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 30.38 วิชาวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 37.44 ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 35.37 วิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 35.21 ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 32.95 จากที่กล่าวมาข้างต้นปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานของผู้บริหารโดยตรงและมีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมากที่สุด เนื่องจากการบริหารการจัดการศึกษาของผู้เรียนนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารและพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลัก ซึ่งปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและแรงจูงใจในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะทำให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีคุณภาพเชื่อมโยงไปถึงคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18, 2553, หน้า 2)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบว่ามี

ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อันจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลของการวิจัยนี้ ไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารและพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา ตลอดจนการใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปพัฒนาตนเองด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดผลดีในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
5. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จากปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

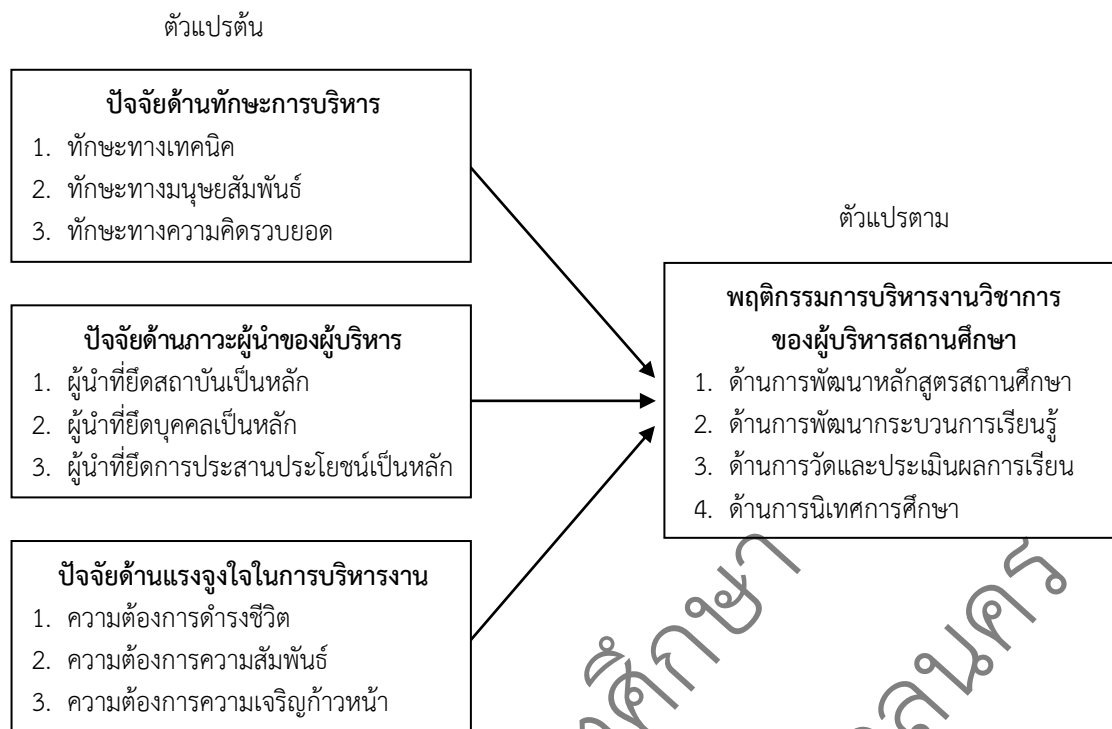
ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิดของคู่มือการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา

ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรเข้ามศึกษา โดยคำนึงถึงตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ด้าน ดังนี้

ปัจจัยด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ แคทซ์ (Katz, 1955, pp. 33 - 42) ได้จำแนก ทักษะการบริหารออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะทางเทคนิค ด้านทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาตามทฤษฎีของเกตเซลส์ และกูบา (Getzels & Guba, 1975, p. 423) ได้จำแนกภาวะผู้นำออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ ผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก ผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก และผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ E.R.G. (Existence-Relatedness-Growth Theory) ของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, 1972, p. 33) ได้จำแนกแรงจูงใจในการบริหารงาน ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการดำรงชีวิต (Existence need) ด้านความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness need) ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth need) สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,795 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 – 610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 349 คน จากนั้นดำเนินการโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยสร้างขึ้นจากแนวคิดของแคทซ์ (Katz, 1955, pp. 33 - 42) จำแนกทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะทางเทคนิค 2) ด้านทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ 3) ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด ซึ่งแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 90 - 95) จำนวน 23 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยสร้างขึ้นจากแนวคิดของเกทเซลส์ และกูบา (Getzels & Guba, 1975, p. 423) จำแนกภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก 2) ด้านผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก 3) ด้านผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก ซึ่งแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 90 - 95) จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ E.R.G. (Existence-Relatedness-Growth Theory) ของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, 1972, p. 33) จำแนกแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความต้องการดำรงชีวิต 2) ด้านความต้องการความสัมพันธ์ 3) ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า ซึ่งแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 90 - 95) จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดของคู่มือการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ จำแนกพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 90 - 95) จำนวน 30 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence : IOC) ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ระหว่าง .80 - 1.00, .60 - 1.00, .60 - 1.00 และ .60 - 1.00 ตามลำดับ
5. นำแบบสอบถาม เสนอประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ไปหาคุณภาพของแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .69 - .85, .77 - .87, .77 - .89 และ .77 - .88 ตามลำดับ
7. นำแบบสอบถามทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91, .95, .96 และ .96 ตามลำดับ
8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ และหาความเชื่อมั่นแล้วไปเก็บข้อมูล เพื่อศึกษาต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 349 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 349 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ เพื่อนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

2. วิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สถิติที่ใช้ คือ ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

4. วิเคราะห์ปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

5. สร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จากปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อเลือกสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุด

6. สามารถใช้ในการวิเคราะห์หาค่าคงที่ได้โดยทุกตัวแปรไม่เกิดภาวะความสัมพันธ์ร่วมกันเอง มีค่าความคงทน (Tolerance) ไม่น้อยกว่า .10 และมีค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF) น้อยกว่า 10

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สรุปผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด ด้านทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ และด้านทักษะทางเทคนิค ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก ด้านผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก และด้านผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก ตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า ด้านความต้องการความสัมพันธ์ และด้านความต้องการดำรงชีวิต ตามลำดับ

4. พฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

5. ปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหารของผู้บริหาร และแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ความแปรปรวนในการพยากรณ์พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ปัจจัยด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า ปัจจัยด้านผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก ปัจจัยด้านทักษะทางความคิดรวบยอด ปัจจัยด้านความต้องการดำรงชีวิต และปัจจัยด้านทักษะทางเทคนิค สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ปัจจัยที่ใช้พยากรณ์พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยพบว่า มี 5 ปัจจัยเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด เรียงตามลำดับ ดังนี้ ปัจจัยด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า ปัจจัยด้านผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก ปัจจัยด้านทักษะทางความคิดรวบยอด ปัจจัยด้านความต้องการดำรงชีวิต และปัจจัยด้านทักษะทางเทคนิค โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ปัจจัย เท่ากับ .90 และสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ร้อยละ 80.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำค่าสถิติตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดมาสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในรูปคะแนนดิบและสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .246 + .329 (X_9) + .209 (X_4) + .130 (X_3) + .174 (X_7) + .105 (X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .363 (Z_9) + .221 (Z_4) + .148 (Z_3) + .177 (Z_7) + .112 (Z_1)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด ด้านทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ และด้านทักษะทางเทคนิค ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญในการที่จะแสวงหาความรู้ความชำนาญในการที่จะพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของตนเองเพื่อให้มีศักยภาพในการที่จะบริหารโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ ดังที่ แคทซ์ (Katz, 1955) กล่าวว่าทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้น จึงเป็นการยุ่งยากในการจะแยกแยะเป็นแต่ละด้านในเวลปฏิบัติงานจริง และเห็นว่าผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 3 ด้าน และสมควรจะพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูขมา เทพวรสุข (2553, หน้า 52 - 53) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา เจริญผล (2554) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายการศึกษากรมหลวงชุมพรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายการศึกษากรมหลวงชุมพรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก ด้านผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก และด้านผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษานี้ ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้อบรมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีความเห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จลุล่วงของงานหรือโครงการต่าง ๆ ทางการศึกษา ความรู้ ความสามารถและทักษะของผู้บริหารจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ เกียมแมทเทียว (Giammatteo, 1981, p. 2) ได้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะผู้นำ ได้แก่ พลังในสภาพแวดล้อมเป็นพลังที่เกี่ยวเนื่องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น นโยบาย แนวคิดของกลุ่มนักวิชาการ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองที่มีผลต่อปฏิบัติงานของผู้นำ ดังนั้น ผู้นำจึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ไม่ยึดแบบภาวะผู้นำแบบใดแบบหนึ่งโดยตายตัว สอดคล้องกับการวิจัยของ ศิวไล ใจหาญ (2552) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ณัฐนิช ไพรเชียว (2555) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลักอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า ด้านความต้องการความสัมพันธ์ และด้านความต้องการดำรงชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากการจูงใจเป็นกระบวนการของการกระตุ้นให้เกิดการกระทำที่สนับสนุนความก้าวหน้า และกำหนดแบบแผนของกิจกรรมที่กระทำโดยความต้องการของแต่ละบุคคลจะเป็นแรงขับนำไปสู่การกระทำ หรือการปฏิบัติเพื่อเป็นทางที่นำไปสู่ความพึงพอใจหรือเพื่อบรรลุความต้องการเดิมของเขา นอกจากนี้ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานขององค์กรเพราะแรงจูงใจหรือการจูงใจจะช่วยบำบัดความต้องการ ความจำเป็นและความเดือดร้อนของบุคคลในองค์กรได้ จะทำให้ขวัญ ในการปฏิบัติงานของบุคคลดีขึ้น มีกำลังใจในการปฏิบัติงานและเกิดประโยชน์ต่อการบริหารงาน ดังที่ สมุทรา ชำนาญ (2556, หน้า 279) กล่าวว่า ความต้องการในการทำงานของมนุษย์มาจากปัจจัยที่ทำให้เกิดความพอใจในงาน ความต้องการในการทำงานของมนุษย์มาจากปัจจัยแรงจูงใจ ซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในงานโดยตรง การบริหารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงาน มีความจงรักภักดีต่อองค์กรมีความรับผิดชอบ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือน้อยลงขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่อยู่ในองค์กรนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นาวาวิ ยามา (2553) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มงานการบริหารงานบุคคล เมื่อพิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความต้องการก้าวหน้า ด้านความต้องการความสัมพันธ์ และด้านความต้องการดำรงชีวิต โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความต้องการก้าวหน้าอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรภัทร ประทุม (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

4. พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาเพราะเป็นกระบวนการที่มีระบบความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร ซึ่งเปรียบเทียบเสมือนสมอง แขน ขา และพลังกำลังของผู้บริหารที่ผู้บริหารทุกวงการจะต้องใช้เป็นวิถีทางไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ กมล (2554) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรภพ ไพรวัลย์ (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5. ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านทักษะการบริหารภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหาร ซึ่งเป็นบทบาทอันสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากผู้บริหารมีความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ในการบริหารงานเป็นอย่างดีแล้ว ย่อมจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปโดยราบรื่น นอกจากนี้การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเป็นผู้นำ ย่อมจะโน้มน้าวให้สมาชิกในกลุ่มหรือองค์กรคล้อยตาม ยอมรับที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุ ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งการมีแรงจูงใจในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมมีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้พลังความสามารถและแสดงการกระทำออกมาเพื่อเอาชนะอุปสรรคในการทำงานที่ยากให้สำเร็จ

และเป็นแรงผลักดันโน้มน้าวให้ผู้บริหารใช้ความสามารถหรือพัฒนาทักษะของตนให้ดีขึ้น มีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น เพื่อสามารถทำงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อองค์กร ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร แรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสุธา ปะบุตร (2550) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า แบบภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี เมืองมา (2553) ได้ศึกษาปัจจัยจูงใจที่สัมพันธ์กับการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยจูงใจด้านความ ต้องการดำรงอยู่ ปัจจัยจูงใจด้านความต้องการความสัมพันธ์ และปัจจัยจูงใจด้านความต้องการความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล สุขทนารักษ์ (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ คาวี เจริญจิตต์ (2557) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร วิชาการของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรภัทร ประทุม (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านแรงจูงใจของ ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาใน ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการ บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีทักษะในการบริหารสถานศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาและปรับปรุงงานในหน้าที่ให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน รวมทั้งมีทักษะในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย การที่ผู้บริหาร สถานศึกษามีภาวะผู้นำที่ดีก็ย่อมจะ โน้มน้าว กระตุ้น ผลักดันและชักนำให้บุคคลเกิดการคล้อยตาม ยอมรับที่จะทุ่มเทความพยายาม อย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน รวมถึงการที่ผู้บริหารมีแรงจูงใจในการบริหารงาน ก็จะไปสู่การปฏิบัติงานตามหน้าที่และสามารถ บริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงทำให้ร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Knezevich (1975, p. 5) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมการบริหารงานเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร ซึ่งเปรียบเสมือนสมองและพลังกำลังของผู้บริหาร ที่ผู้บริหารจะต้องใช้เป็นวิธีทางไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน นอกจากนี้ Kijai (1987, p. 239) ได้ศึกษาคุณลักษณะของโรงเรียนที่ ประสบความสำเร็จจากปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน ภาพพจน์ของโรงเรียน ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการคิดคำนวณ และความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามตา ธานีวรรณ (2553) พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำ แรงจูงใจและการสื่อสาร ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ยโสธร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ สอนสระคู (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ การตรวจสอบและถ่วงดุล การตัดสินใจ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ปฏิสัมพันธ์ อิทธิพล และการกระจายอำนาจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา เหล่าลาด (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้าน ผู้บริหาร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านครูผู้สอน โดยมีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .74 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนชนก พุ่มเพชร (2559) ได้ศึกษากระบวนการบริหาร

ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ การอำนวยความสะดวก การควบคุมและการสั่งการ การจัดทีมงาน การจัดองค์การ และการวางแผน

7. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านทักษะการบริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหารและแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า (X_9) ปัจจัยด้านผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก (X_4) ปัจจัยด้านทักษะทางความคิดรวบยอด (X_3) ปัจจัยด้านความต้องการดำรงชีวิต (X_7) และปัจจัยด้านทักษะทางเทคนิค (X_1) สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรม การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ร้อยละ 80.10 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะงานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียนและมีความสำคัญยิ่งที่จะต้องทำให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพของชาติ ผู้บริหารจึงมีส่วนสำคัญยิ่งในการบริหาร งานวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารจำต้องมียุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ รวมถึงการแสดงออกถึงความเป็นผู้นำในการบริหารงานวิชาการในการที่จะโน้มน้าว กระตุ้น ผลักดันและชี้แนะให้บุคคลเกิดการคล้อยตามยอมรับที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึงมีแรงจูงใจในการบริหารงาน อันจะเป็นแรงผลักดันให้ผู้บริหารปฏิบัติงานตามหน้าที่และบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการนำไปสู่การแสดงออกถึงพฤติกรรม การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังที่ อัญญา บุญช่วย (2537, หน้า 3) กล่าวว่า งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทและพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใด และบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานมากน้อยเพียงใด จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการเตรียมบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดความพร้อม ให้ความร่วมมือและปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิโชค ศิริ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่เน้นทักษะการคิดสำหรับนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_4) และด้านภาวะผู้นำ (X_1) สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการที่เน้นทักษะการคิดสำหรับนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 56.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามตา ธาณิธร (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่อิสสระ จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำ แรงจูงใจและการสื่อสาร สามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 34.90 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร อินนะรา (2557) ได้ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง ผลการวิจัย พบว่า สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง ได้ร้อยละ 10.40 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์สินันต์ วงษ์ศรีแก้ว (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอิสสระ พบว่า ปัจจัยด้านสารสนเทศ ด้านแผนกลยุทธ์ ด้านครูและบุคลากร และด้านการจูงใจ พบว่า สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอิสสระ ได้ร้อยละ 35.80

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ปัจจัยด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมด้านทักษะทางเทคนิค โดยผู้บริหารควรใช้ความรู้ความสามารถและความชำนาญเฉพาะอย่าง รวมถึงแสวงหาวิธีการหรือเทคนิคต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน แก้ไขปัญหา และปรับปรุงงานในหน้าที่ให้สอดคล้องกับการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้งานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมด้านผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก โดยผู้บริหารควรประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อให้การบริหารงานในองค์กรมีประสิทธิภาพ รวมทั้งบริหารงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของเพื่อนร่วมงานไปพร้อม ๆ กับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่โรงเรียนเพื่อให้การบริหารงานทั้งสองฝ่าย เกิดความสมดุลและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่องค์กร

1.3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมด้านความต้องการดำรงชีวิต โดยผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการบริหารงานด้านการดำรงชีวิตเพื่อเป็นพลังผลักดันให้สามารถบริหารงานด้วยความรัก ทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารควรวางแผนหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับท้องถิ่น รวมทั้งหาแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรและนำผลการกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาปัจจัยบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2.2 ควรศึกษาปัจจัยทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2.3 ควรศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2.4 ควรศึกษาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและเพิ่มระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

เอกสารอ้างอิง

- ควาจิ เจริญจิตต์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- งามตา ธาณิธร. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จตุรภัทร ประทุม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จารุณี เมืองมา. (2553). ปัจจัยจูงใจที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- นาวาวิ ยามา. (2553). แรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปวีณา เหล่าลาด. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาพร วงศ์อนันต์โรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- ปิยกฤษ ฤทธิ์ชัยมิ่ง. (2555). ผลการปฏิบัติงานในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 18. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรภาพ ไพวัลย์. (2557). พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- วสุธา ปะบุตร. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพร อินนระ. (2557). แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สมุทร ชำนาญ. (2556). ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎี และปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ระยอง: พี.เอส.การพิมพ์.
- สิทธิโชค ดีศรี. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่เน้นทักษะการคิดสำหรับนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาพ สอนสระคู. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2561). แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.

Alderfer, C. P. (1972). *Existence: Relatedness and growth, human needs in organizational setting*. New York: Free Press.

Cronbach, L.J. (1990). *Essential of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins.

Getzels, J. W., & Guba, E. G. (1975). Social behavior and administrative process. *School Review*, 65(4), 423 - 441.

Giammatteo, M. C. (1981) *Forces on Leadership*. Reston, VA: National Association of Secondary School Principal.

House, R. J., & Mitchell, T.R. (1974). Path-Goal Theory of Leadership. *Journal of Contemporary Business*, 3(122), 81 - 97.

Hoy, W., & Miskel, C.G. (1991). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. New York: McGraw - Hill.

Katz, R. L. (1995, January-February). Skill of an effective Administrator. *Harvard Business Review*, 33(1), 33.

Kijai, J. (1987). School effectiveness characteristics and school incentive reward. *Dissertation Abstracts International*, 48(4), 329 - A.

Knezevich, F.N. (1975). *Foundations of Behavioral Research*. New York: Halt, Rinehart and Winston.

Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607 - 610.

Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.

Miller, V.W. (1965). *The public administration of American school system*. New York: Harper, Brace & World.

Russell, D (1987). Job relation stress, social support and burnout among classroom teachers. *Journal of Applied Psychology*. 72(2), 269 - 274.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา